

Ewa Stawicka

---

97. Sesja Plenarna CCBE (Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Unii Europejskiej) oraz spotkanie wielostronne Komitetu PECO (Komitetu dla Krajów Europy Środkowej i Wschodniej), Dublin 6-7 grudnia 2002 r.

Palestra 47/1-2(541-542), 143-146

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYMPOZJA KONFERENCJE

97. Sesja Plenarna CCBE (Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Unii Europejskiej) oraz spotkanie wielostronne Komitetu PECO (Komitetu dla Krajów Europy Środkowej i Wschodniej) Dublin, 6–7 grudnia 2002 r.

Późnojesienna sesja plenarna CCBE miała miejsce w stolicy Irlandii. Jej tematyka skupiała się przede wszystkim na kwestiach organizacyjnych (wybór nowych władz, projekty poważnej reformy struktury władz organizacji) oraz na nowelizacji wzorcowego kodeksu etyki. Zsynchronizowane z sesją posiedzenie Komitetu PECO koncentrowało się natomiast tym razem na projektach pomocy w uzyskiwaniu niezależności przez adwokatury niektórych krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w szczególności Ukrainy i Białorusi.

Od wielu miesięcy trwały prace specjalnie powołanej komisji do spraw reformy strukturalnej władz CCBE. Pomysł przeprowadzenia takiej reformy ma wśród poszczególnych narodowych delegacji zarówno zadeklarowanych zwolenników, jak i zagorzałych przeciwników. Zwolennicy podnoszą dwa zasadnicze argumenty: konieczność przygotowania się organizacji na rychły wzrost liczby stałych delegacji, spowodowany przewidywanym w niedalekiej przyszłości rozszerzeniem Unii Europejskiej, a także potrzebę zwiększenia stanu liczebnego prezydium po to, by możliwe stało się swoiste wyspecjalizowanie poszczególnych jego członków w odrębnych zagadnieniach; entuzjaści tego pomysłu postulują jednocześnie wydłużenie czasu trwania kadencji prezydenta i wiceprezydentów organizacji. Przeciwnicy posługują się przede wszystkim argumentem finansowym: większa liczba członków prezydium to automatycznie potężniejszy sekretariat, a zatem – koszty administracyjne samorządowej organizacji wzrosłyby w sposób dramatyczny. Ci, którzy są niechętni zmianom twierdzą również, że postulowana specjalizacja zamiast usprawnić – utrudni działanie prezydium, ponieważ nie wszyscy jego członkowie będą wtedy na bieżąco informowani o wszystkich ważkich problemach.

Losy projektu tej reformy mają dla polskiej delegacji całkiem wymierne znaczenie. Z jednej strony – zwiększenie liczby wiceprezydentów organizacji niesłoby w najbliższej przyszłości sporą szansę na to, iż wkrótce jednym z nich zostanie delegat któregoś z nowo przyjętych krajów. Z drugiej jednak strony – jeżeli Polska przystąpi do Unii Europejskiej i niemal natychmiast nastąpi zmiana jej statusu w CCBE z członka-observatora na pełnoprawnego członka – będzie to oznaczało znaczący wzrost rocznej składki wpłacanej do kasy tej organizacji. Generowanie wyższego kosztu działalności sekretariatu obróciłoby się zatem w odwrotnie wyższy wymiar składki dla wszystkich członków, w tym i nowo wstępujących.

Pomimo przygotowania przez komisję roboczą obszernego raportu, Sesja Plenarna nie zatwierdziła proponowanych zmian, odkładając zagadnienie reformy organizacyjnej na przyszłość. Wybory nowych władz, na roczną – jak zawsze dotąd – kadencję odbyły się w związku z tym według znanych wcześniej zasad. Nowym Przewodniczącym Rady Adwokatów Unii Europejskiej został wybrany adwokat z norweskiego miasta Bergen – Helge Jakob Kolrud (Norwegia nie jest wprawdzie członkiem Unii Europejskiej, lecz jako uczestnik Europejskiego Obszaru Gospodarczego, podobnie jak Islandia i Liechtenstein uzyskała swego czasu status pełnego członka w CCBE). Funkcję Pierwszego Wiceprezydenta będzie przez najbliższy rok pełnił dotychczasowy przewodniczący delegacji niemieckiej Hans-Jürgen Hellwig, a Drugim Wiceprezydentem obrano dotychczasowego przewodniczącego delegacji francuskiej Bernarda Vatier.

Drugą spośród najistotniejszych spraw rozstrzyganych na forum tej Sesji Plenarnej była kwestia nowelizacji wzorcowego kodeksu etyki. Dokument ten, w zasadniczym zrębie uchwalony podczas Sesji Plenarnej CCBE w Lyonie w 1998 roku jest rozwiązaniem modelowym, do którego powinny się dostosowywać narodowe organizacje adwokackie, uchwalając własne zbiory zasad deontologii zawodowej. Jak wiadomo, obecnie obowiązujący polskich adwokatów Zbiór Zasad Etyki i Godności Zawodu jest zgodny z owym wzorcowym kodeksem. Wszelkie zmiany dokonywane stopniowo w regulach deontologicznych CCBE, znajdują natychmiastowe odzwierciedlenie w nowelizacjach polskiego zbioru zasad postępowania adwokata. Spośród dokonanych przez dublińskie forum korekt należy szczególnie wyróżnić jedną – tę odnoszącą się do zakresu dopuszczalnej reklamy. Tłem dokonanej przez CCBE zmiany jest – po pierwsze – ogromny postęp elektronicznych form przekazu informacji, po drugie zaś – dość znaczne dotychczas różnice w podejściu do zagadnienia reklamy w poszczególnych krajach członkowskich CCBE, powodujące sytuacje kolizyjne wtedy zwłaszcza, gdy adwokat z kraju o liberalniejszym w tym względzie podejściu (np. z Niemiec czy Wielkiej Brytanii) pozyskiwać zamierzał klientelę na terenie państwa, którego adwokatura stawiała ostrzejsze tamy działalności promocyjnej swoich członków (np. Francji). Znowelizowany został w związku z tym art. 2.6. wzorcowego kodeksu etyki. Jego dotychczasowe brzmienie było następujące:

Art. 2.6.1. *Adwokat nie powinien się reklamować bądź szukać rozgłosu, jeżeli działania takie nie są dozwolone.*

W wypadkach, w których jest to dozwolone, adwokat może się reklamować bądź szukać rozgłosu jedynie w takim zakresie i takimi środkami, jak na to zezwalają przepisy którym podlega.

Art. 2.6.2. *Przyjmuje się, że dozwolona reklama i szukanie rozgłosu mają miejsce wówczas, kiedy dany adwokat podjął te działania w celu pozyskania klientów bądź potencjalnych klientów na terenie, na którym reklama i szukanie rozgłosu jest dopuszczalne, przenikanie zaś tych działań na zewnątrz jest jedynie incydentalne.*

Obecnie, po nowelizacji, przepis ten przybrał kształt następujący:

Art. 2.6.1. **Adwokat jest uprawniony do informowania społeczeństwa o swych usługach, przy założeniu że informacja taka jest dokładna i nie wprowadzająca w błąd, z poszanowaniem tajemnicy zawodowej oraz innych podstawowych wartości.**

Art. 2.6.2. **Szukanie rozgłosu* przez adwokata za pomocą jakichkolwiek środków przekazu, w szczególności takich jak prasa, radio, telewizja, środki elektronicznej ko-**

---

* W tekstach oryginalnych: *personal publicity; publicité personnelle.*

munikacji bądź w inny sposób – jest dozwolone w granicach określonych wymogami art. 2.6.1.

Kolejną kwestią dyskutowaną podczas Sesji Plenarnej było sprawozdanie Komisji do Spraw Szkolenia, w którym zostały zawarte propozycje ogólnoeuropejskich standardów doskonalenia zawodowego adwokatów. Ujednoczenie owych standardów staje się tym istotniejsze, im częściej zdarza się, że prawnik z jednego państwa członkowskiego wykonuje praktykę w innym państwie. Dokument przygotowany przez permanentnie pracującą Komisję jest niejako kolejnym przybliżeniem w szukaniu finalnych rozwiązań; można się spodziewać, że w najbliższej przyszłości pojawi się ostateczna wersja owych standardów – i ta poddana zostanie pod głosowanie na którejś z kolejnych Sesji Plenarnych. Na razie zatem warto odnotować, że twórcy obecnie istniejącej wersji projektu poczynili następujące założenia: obowiązkowe kwantum czasu poświęcanego na doksztalcanie wynosiłoby – w poszczególnych krajach – od 10 do 20 „godzin rozliczeniowych”; czas przeliczany byłby na punkty, a te z kolei byłyby rozliczane (z zasady przez władze samorządu zawodowego na szczeblu regionalnym lub ogólnokrajowym) w okresach dwu- albo trzyletnich. Zaliczałby się do takiej obowiązkowej puli na przykład: udział w seminariach w charakterze słuchacza (1 punkt – czyli „godzina rozliczeniowa”); czynny – to znaczy w charakterze referenta – udział w konferencjach, kongresach, naradach (liczony tak, jak 4 godziny); publikowanie artykułów na tematy fachowe („warte” 4 godziny). Środkami nacisku na członków poszczególnych korporacji byłby system kar i nagród. Za niewykonanie obowiązku doskonalenia swoich umiejętności groziłyby kary dyscyplinarne. Z drugiej zaś strony – wewnętrzne systemy regulacji samorządowej mogłyby przewidywać zachęty w postaci: obniżenia obowiązkowej składki na ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej; zezwolenia na umieszczanie informacji o swojej specjalizacji; wskazywania aktywnych w samokształceniu osób jako kandydatów na referentów czy wykładców przy organizowaniu kolejnych kursów. Jakkolwiek potocznie się losy projektu co do jego szczegółowych rozwiązań, jednego można być pewnym: już wkrótce na każdego europejskiego adwokata zostanie nałożony obowiązek stałego, zinstytucjonalizowanego doskonalenia swoich umiejętności zawodowych.

Powtarzającym się podczas każdej Sesji Plenarnej tematem jest udział CCBE w zapobieganiu przestępczości zorganizowanej oraz aferom korupcyjnym. Do pewnego stopnia nowym zagadnieniem stała się natomiast konieczność ustosunkowania się przez tę europejską organizację reprezentującą z zasady samorządy zawodowe – do treści uchwał podjętych ostatnio przez inne podmioty, w szczególności – przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Adwokatów (*International Bar Association*; jego członkami są liczne osoby i organizacje, w tym także spoza Europy), a postulujących zrównanie przywilejów zawodowych doradców prawnych pracujących w ramach przedsiębiorstw i korporacji – z tymi, którzy świadczą pomoc prawną „z zewnątrz”, to znaczy według tradycyjnie pojmowanych standardów wolnego zawodu. Wynikły problem bynajmniej nie jest błahy, dotyka bowiem kwestii najbardziej podstawowych dla zawodu adwokackiego, takich jak tajemnica zawodowa i niezależność wobec klienta; można się spodziewać, że rozpoczęta na ten temat dyskusja i wymiana argumentów prezentowanych przez poszczególne gremia będzie miała swój dalszy ciąg.

Jak zwykle, obrady Sesji Plenarnej zostały poprzedzone spotkaniami komisji problemowych. Oprócz wspomnianych już komisji opracowujących kwestie wewnętrznej struktury CCBE, zmiany w treści wzorcowego kodeksu etyki oraz standardy doskonalenia zawodowego – na ogólnym forum zreferowano ponadto najnowsze wyniki prac gremiów zajmują-

cych się: dostępem do wymiaru sprawiedliwości; prawem handlowym i odpowiedzialnością prawną korporacji; prawem karnym; wykonywaniem w poszczególnych krajach dyrektywy tzw. osiedleńczej; wcielaniem w życie ustaleń GATS; prawami człowieka; kwestiami technologicznymi mającymi zastosowanie w pracy adwokata; spółkami multidyscyplinarnymi; współpracą CCBE z europejskimi organami wymiaru sprawiedliwości; obowiązkowymi ubezpieczeniami adwokatów od odpowiedzialności cywilnej; projektem nowej dyrektywy o uznawaniu kwalifikacji zawodowych.

Szczególne miejsce wśród wyspecjalizowanych stałych komisji zajmuje Komitet PECO. Ponieważ dotychczasowy przewodniczący Karel Čermák, wycofał się całkowicie z życia samorządowego zarówno w Czechach, jak i na forum międzynarodowym – na czele PECO stanął Rupert Wolff, adwokat z Salzburga, były Prezydent CCBE, który zresztą przed paroma laty gościł w Warszawie na zaproszenie Naczelnej Rady Adwokackiej. Posiedzenie Komitetu PECO – tak jak to zostało zaznaczone na wstępie – w znacznej części zostało poświęcone problemom wykonywania zawodu adwokata na Białorusi i Ukrainie. Rupert Wolff zreferował pokrótce obserwacje z odbytej przezeń niedawno podróży na Ukrainę, której celem było zapoznanie się z tamtejszymi regułami przynależności do zawodu i działalności struktur samorządowych. Zaproszonym do Dublina gościem była białoruska adwokat Wiera Stremkovskaja, która obszernie zreferowała trudności, z jakimi borykają się na co dzień w jej kraju adwokaci przy wykonywaniu swoich obowiązków. Podczas posiedzenia PECO szczególna uwaga została poświęcona niedawnej międzynarodowej konferencji z udziałem adwokatów z kilku krajów byłego Związku Radzieckiego, która została zorganizowana przez Okręgową Radę Adwokacką w Warszawie; konferencja ta zebrała jednoznacznie pozytywne oceny. Jest to bardzo dobry prognostyk dla planowanego na czerwiec 2003 roku posiedzenia Komitetu PECO oraz Stałego Komitetu CCBE, których organizacja przygotowana jest w Krakowie.

Ewa Stawicka

Konferencja: „Rola samorządów zawodowych w zliberalizowanej Europie” (pod auspicjami Europejskiej Akademii Prawa z siedzibą w Trewirze) Bruksela, 28–29 listopada 2002 r.

Niezmiernie ciekawy pomysł został zrealizowany przez organizatorów seminariów z Europejskiej Akademii Prawa. Postanowili oni mianowicie poświęcić dwudniowe międzynarodowe spotkanie omówieniu roli samorządów zawodowych w kontekście prawodawstwa europejskiego oraz praktyki instytucji europejskich. Oryginalność tej idei polegała przede wszystkim na zaproszeniu do udziału w konferencji nie tylko przedstawicielei gremiów prawniczych, ale także reprezentantów innych profesji tradycyjnie uważanych za wolne, w szczególności – notariuszy, architektów oraz lekarzy. Ponieważ zaplanowano wygłoszenie referatów również przez osoby związane bezpośrednio z instytucjami unijnymi – cały program seminarium został umiejscowiony w Brukseli. Obecność na sali licznych nie-prawni-